

REKABET BÜLTENİ

Ağustos 2017

**Dış İlişkiler, Eğitim ve Rekabet
Savunuculuğu Dairesi**

Bu Sayıya Katkıda Bulunanlar

Osman Tan ÇATALCALI

Hüseyin COŞGUN

Ebru İNCE

Tuğçe KOYUNCU

Dr. Mehmet ÖZKUL

Ömer Faruk ÇELİK

Bilge TANRISEVEN

Derya ERFİDAN

İletişim

bulten@rekabet.gov.tr

Rekabet Kurumu

2017 - Ankara

GİRİŞ	1
SEÇİLMİŞ GEREKÇELİ KARARLAR	2
DÜNYADAN HABERLER	14
SEÇİLMİŞ İDARİ YARGI KARARLARI	19
EKONOMİK ARAŞTIRMALAR	25

2017 yılının ikinci üç ayında rekabet hukuku, iktisadi ve politikası alanlarındaki gelişmelere ilişkin haberlerin yer aldığı Rekabet Bülteni ile karşınızdayız.

Bu sayımızın “Seçilmiş Gerekçeli Kararlar” başlıklı bölümünde 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un 6. maddesi çerçevesinde incelenen üç soruşturmaya ile 4. maddesi çerçevesinde incelenen iki soruşturmaya yer verilmiştir.

Rekabet Bülteni’nin “Dünyadan Haberler” başlıklı bölümünde ise AB, Birleşik Krallık, ABD, Çin, Meksika ve Hollanda’dan haberlere yer verilmiştir.

“Seçilmiş İdari Yargı Kararları” başlıklı bölümünde Danıştay ve Ankara İdare Mahkemeleri tarafından Rekabet Kurulu’nun almış olduğu bazı kararlar hakkında alınan kararlara değinilmiştir.

En son bölüm olan “Ekonomik Araştırmalar” bölümünde ise AB Komisyonu tarafından yayımlanan “Rekabet Politikası Uygulamasının AB’deki Telekom Piyasalarının İşleyişi Üzerindeki Ekonomik Etkisi” ve Journal of European Competition Law & Practice’te yayımlanan “Yerel Rekabet Nasıl Ölçülür?” başlıklı makalelerin özetlerine yer verilmektedir.

Son olarak, her zaman olduğu gibi Rekabet Bülteni’ne ilişkin görüş ve önerilerinizi bizlere ulaştırmak için bulten@rekabet.gov.tr adresini kullanabileceğinizi hatırlatmak istiyoruz.

Herkese iyi çalışmalar dileriz.

Dış İlişkiler, Eğitim ve Rekabet Savunuculuğu Dairesi

▪ Aygaz A.Ş. Hakkında Yürütülen Otogaz Soruşturması**Karar Tarihi:**
16.11.2016**Karar Sayısı:**
16-39/659-294**Türü:**
Soruşturma

İlgili karar, Aygaz A.Ş.'nin (AYGAZ), otogaz bayilerinin yeniden satış fiyatlarını tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediğinin tespitine yönelik olarak, Ankara 16. İdare Mahkemesinin iptal kararı üzerine açılan soruşturma sonucunda alınmıştır.

Dosya kapsamında, AYGAZ tarafından otogaz bayilerinin yeniden satış fiyatının belirlenip belirlenmediğine ilişkin iddialar; a) Mogaz ve Aygaz markalı istasyonların pompa satış fiyatları arasındaki farkın belirlendiği iddiası, b) Aygaz markalı istasyonların pompa fiyatlarının belirlendiği iddiası olmak üzere iki grupta toplanarak incelenmiştir.

İlk iddiaya ilişkin olarak, önaraştırma sürecinde yapılan incelemelerde elde edilen ve kararda Belge-1 olarak geçen delilde yer alan ifadelerin, AYGAZ'ın TMZ isimli istasyonun satış fiyatına bir müdahalede bulunmuş olabileceği izlenimi yarattığı; bununla birlikte AYGAZ tarafından Mogaz ve Aygaz markalı istasyonların pompa fiyatları arasındaki farkın belirlendiğine, bu amaçla bayilerin yeniden satış fiyatlarına müdahale edildiğine yönelik başkaca bir bilgi ya da belgeye ulaşılamadığı belirtilmiştir. Öte yandan, hem TMZ hem de diğer tüm bayileri bakımından AYGAZ'ın uygulanmasını istediği fiyatlardan sapan bayilerini zorladığına, baskı ve yaptırım uyguladığına yönelik herhangi bir delil dosya kapsamında mevcut değildir.

Dolayısıyla salt Belge-1'den hareket edilerek, AYGAZ'ın pazarda Aygaz ve Mogaz markalı istasyonların pompa satış fiyatları arasındaki farkı belirlediği sonucuna ulaşılamamıştır. Belge-1 çerçevesinde AYGAZ'ın TMZ'nin satış fiyatlarına müdahale ettiği kabul edilse dahi, bu müdahalenin tek bir istasyona yönelik, münferit, sistematiklikten uzak olduğu kanaatine varılmıştır.

AYGAZ'ın TMZ'nin satış fiyatlarına müdahale ettiği varsayımı altında ise bu müdahalenin ne ölçüde rekabeti kısıtlayıcı olabileceği de soruşturma kapsamında değerlendirilmiştir. Buna göre, AYGAZ bünyesinde, Ankara'da 2012 yılında 60 Aygaz, 18 Mogaz markalı olmak üzere toplam 78 istasyon, 2013 yılında ise 66 Aygaz, 19 Mogaz markalı olmak üzere toplam 85 istasyon bulunmaktadır. Dolayısıyla ilgili pazarın Ankara ili olarak belirlendiği varsayımı altında dahi, yalnızca bir istasyona ilişkin bu münferit olası müdahalenin, piyasada hissedilir rekabet karşısı etkiler ortaya çıkarmasının mümkün görünmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Dosya kapsamında ele alınan ikinci iddia olan AYGaz istasyonlarının pompa fiyatlarının AYGaz tarafından belirlendiği iddiasına ilişkin olarak ise BULGAZ ve ERYILDIZ isimli istasyonların acentelik statüsü ile Ankara'daki AYGaz istasyonlarına ilişkin ve Konya'daki AYGaz istasyonlarına ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır.

Soruşturma kapsamında elde edilen BULGAZ'a ilişkin belgelerin ve ERYILDIZ'a ilişkin belgelerin kapsadıkları dönem itibarıyla, her iki bayinin AYGaz ile acentelik ilişkisinin bulunması nedeniyle, AYGaz-BULGAZ ve AYGaz-ERYILDIZ arasındaki ilişkide AYGaz'ın söz konusu bayilerin pompa fiyatını belirlemesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olmadığı değerlendirilmiştir.

Ankara'daki AYGaz istasyonlarına ilişkin değerlendirmede öncelikle marj paylaşım sistemi 4054 sayılı Kanun kapsamında ayrıntılı olarak ele alınmış; bu şekilde iddia konusu eylemlerin bir dikey fiyat tespiti uygulaması olup olmadığı değerlendirilmiştir.

AYGAZ'ın bayileriyle imzaladığı bayilik anlaşması kapsamında, AYGaz ve bayi arasında bir "Toplam Dağıtım Marjı" (TDM) belirlenmekte ve bu TDM'nin de hangi oranlarda paylaşımına konu olacağı hususunda anlaşmaya varılmaktadır. Bunun yanında, bayinin veya AYGaz'ın tek başına ya da ortaklaşa bir indirim gitmesi durumu söz konusu olabilmektedir. AYGaz tarafından otogaz bayileriyle yapılan anlaşmalarda en çok tercih edilen çalışma modeli olan "marj paylaşım" sisteminin, otogaz piyasasında faaliyet gösteren diğer dağıtım şirketleri tarafından da oldukça benzer bir şekilde uygulandığı tespit edilmiştir.

AYGAZ ve bayileri arasındaki dikey ilişki dikkate alındığında, iddia konusu eylemler yeniden satış fiyatının belirlenmesi (YSFB) kapsamında ele alınmıştır. Ancak belirlenen fiyatın tavan fiyat olması; belirlenen tavan fiyat ile otogaz maliyeti arasındaki farkın, taraflar arasındaki bir sözleşme ile yüzdesel olarak paylaşımında, bayiye zorunlu tutulan bir kâr oranı olmaması nedeniyle YSFB uygulamasının bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Konya'daki AYGaz istasyonlarına ilişkin değerlendirmede ise ilk olarak, AYGaz'ın Konya'daki bayilerinin yeniden satış fiyatını tespit edip etmediği değerlendirilmiş ve Konya'daki bayilere ilişkin yazışmaların Ankara'daki AYGaz bayilerinin pompa satış fiyatlarının belirlenmesine benzer şekilde marj paylaşım sistemi esaslı bir uygulamanın sonucu olduğu; bu çerçevede 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir YSFB uygulamasına yönelik bilgi, belge ve bulguya ulaşılamadığı kanaatine varılmıştır. Netice itibarıyla AYGaz'ın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediğine karar verilmiştir.

▪ **Booking.com B.V. Hakkında Yürütülen “En İyi Fiyat Garantisi” Uygulamasına İlişkin Soruşturma**

Karar Tarihi:
05.01.2017

Karar Sayısı:
17-01/12-4

Türü:
Soruşturma

İlgili karar, Booking.com B.V. (BOOKINGCOM) ile Türkiye ofisi olarak faaliyet gösteren Bookingdotcom Destek Hizmetleri Limited Şirketi’nin (BOOKINGDOTCOM) sundukları rezervasyon hizmeti kapsamındaki “en iyi fiyat garantisi” uygulamasının 4054 sayılı Kanun’un 4. ve 6. maddelerini ihlal edip etmediğinin tespiti amacıyla başlatılan soruşturma sonucunda alınmıştır.

Dosya kapsamında “çevrimiçi konaklama rezervasyonu platform hizmetleri pazarı” ilgili ürün pazarı olarak tanımlanmış, ilgili coğrafi pazar ise “Türkiye” olarak belirlenmiştir.

Çevrimiçi konaklama rezervasyon platformu hizmetleri pazarının değerlendirilebilmesi amacıyla, 60 konaklama tesisi örneklem olarak seçilmiş ve bu tesislerden gelen veriler değerlendirilmiştir. Örneklem içerisinde yer alan 60 konaklama tesisinin; 59’unun BOOKINGCOM, 51’inin EXPEDIA, 47’sinin HRS, 27’sinin AGODA isimli çevrimiçi platformlarla çalıştığı tespit edilmiştir.

BOOKINGCOM ve rakipleri tarafından, bir tarafta konaklama tesislerine, diğer tarafta konaklama yapmak isteyen tüketicilere hizmetler sunulmakta olup, çevrimiçi konaklama rezervasyonu platform hizmetleri pazarının, çift taraflı pazar özelliği taşıdığı değerlendirilmiştir. BOOKINGCOM’un pazar payına ilişkin değerlendirmede pazarın oldukça hızlı bir büyüme gerçekleştirdiği, 2010-2014 yılları arasında BOOKINGCOM’un pazar payının, rakiplerinden farklı olarak yıllar bazında artış eğiliminde olduğu, en yakın rakip konumundaki EXPEDIA’nın ise, BOOKINGCOM’un tersine yıllar bazında pazarda güç kaybettiği görülmüştür.

Kararda, literatürde fiyat parite koşulu (price parity clause) olarak da bilinen “most favored customer” (MFC) hükümleri içeren sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun’un, 4. maddesi bakımından ve özellikle de (d) bendinde yer verilen “Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması...” hükmü doğrultusunda ele alınabileceği gibi Kanun’un 6. maddesi çerçevesinde “dışlayıcı uygulamalar” yolu ile hâkim durumunu kötüye kullanması bakımından değerlendirilebileceği belirtilmiştir. Hangi kanun maddesi çerçevesinde ele alınırsa alınsın, benzer değerlendirmelerin yapıldığı dikkate alınarak, yürütülen soruşturma kapsamında BOOKINGCOM’un MFC

uygulamaları 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilmiştir.

BOOKINGCOM ile konaklama tesisleri arasında imzalanan sözleşmelerin "Asgari Tahsis ve Parite" başlıklı kısmında konaklama tesislerine fiyat ve kontenjan paritesi yükümlülüğü getirilmektedir. Buna ilaveten aynı sözleşmelerde yer alan "En İyi Fiyat Garantisi" uygulaması kapsamında konaklama tesislerinin BOOKINGCOM'a eşdeğer bir odaya ait daha iyi bir fiyatın internette bulunmayacağı yönünde taahhüt verdikleri anlaşılmaktadır.

BOOKINGCOM tarafından uygulanan MFC hükümlerinin, çevrimiçi konaklama rezervasyonu platform hizmetleri pazarında, alınan komisyon oranları bakımından rekabeti azalttığı ve pazarı rakiplere kapama etkisi yarattığı değerlendirilmiştir. İlgili hükümler nedeniyle rakip platformlar, daha düşük komisyon karşılığında konaklama tesislerinden daha uygun oda fiyat ve koşulları ve daha fazla kontenjan alamamakta, böylece rakiplerin BOOKINGCOM ile rekabet etme imkânları kısıtlanmaktadır.

İncelemeye konu hükümler, çevrimiçi konaklama rezervasyonu platform hizmetleri pazarına girişin zorlaştırılması, pazara giriş engeli yaratılması yoluyla da rekabeti kısıtlamaktadır. Dolaylı ağ etkilerinin de bulunduğu pazarda, BOOKINGCOM ile anlaşması bulunan konaklama tesislerinin, ödeyecekleri daha düşük komisyonları müşterilerine daha düşük otel fiyatları ya da daha iyi koşullar şeklinde yansıtmaya imkânları bulunmamaktadır. Bu nedenle, pazara yeni giren ve pazarda etkin bir rakip haline gelebilmek için kritik hacim eşiğine ulaşma çabasında olan teşebbüslerle çalışmalarını sağlayacak iktisadi teşvik mekanizması zayıflamaktadır.

MFC hükümleri, konaklama tesislerinin faaliyetleri bakımından ise marka içi rekabeti kısıtlamakta, farklı kanallarda aynı otel odasının farklı fiyatlarda satılamamasına neden olmaktadır. Konaklama tesislerinin farklılaştırılmış fiyatlar uygulamasının engellenmesi, maliyetlerini etkin bir biçimde karşılamalarının ve özellikli pazar koşullarına adapte olmalarının engellenmesi anlamına gelmektedir.

Fiyat ve kontenjan paritesi hükümlerinin, konaklama tesislerinin doğrudan satışlarını da kapsamayı, tesisin elinde kalan odaları düşük fiyata resepsiyona gelen müşteriye ya da kendi internet sitesi veya çağrı merkezinden satmasını engelleyebilmektedir. İlgili hükümler aynı zamanda konaklama tesislerinin beklentileri dışında boş kalan odalarını, geleneksel kanala kıyasla daha hızlı bir şekilde fiyat güncellemesi yapabilecekleri rakip platformlara daha ucuza teklif etmesini engellemektedir. Bunların bir

sonucu olarak, konaklama tesisleri arasındaki markalararası rekabetin de kısıtlandığı yorumunun yapılabileceği belirtilmiştir. MFC uygulaması nedeniyle yapacakları indirimleri tüm kanallarda yapmaya zorunlu tutulan konaklama tesislerinin, fiyat düşürme güdöleri zayıflayabilecektir.

Bu çerçevede, BOOKINGCOM'un konaklama tesisleri ile imzaladığı sözleşmelerdeki incelemeye konu hükümlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı nitelikte olduğu değerlendirilmiş ve incelemeye konu "fiyat ve kontenjan paritesi" ile "en iyi fiyat garantisi" hükümlerini içeren BOOKINGCOM'un konaklama tesisleri ile imzaladığı sözleşmelere 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınamayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda BOOKINGCOM'a 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve ikinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının (a) bendi hükümleri uyarınca 2.543.992,85 TL idari para cezası verilmesine karar verilmiştir.

▪ **TEB Hakkında Yürütölen Yurtdışından İlaç Temini Soruşturması**

Karar Tarihi:
06.12.2016

Karar Sayısı:
16-42/699-313

Türü:
Soruşturma

İlgili karar, Türk Eczacıları Birliği (TEB) ve Türk Eczacıları Birliği İktisadi İşletmesi'nin Türkiye'de ruhsatlı olmayan, yeterli miktarda üretilmeyen ya da ithalatı yapılmayan ilaçların yurtdışından temin edilmesi alanındaki uygulamaları yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla başlatılan soruşturma sonucunda alınmıştır.

Kararda, TEB İktisadi İşletmesi'nin, yurtdışından ilaç teminine yönelik olarak SGK ile imzalamış olduğu protokol kapsamında özel ecza depolarının yetkilendirilmesi ve bu yetkilerinin kaldırılmasından sonraki dönem ele alınmıştır.

Danıştay 15. Dairesi tarafından 25.12.2015 tarihinde Ecza Depoları Yönetmeliği'nde değişiklik yapılarak ecza depolarına yurtdışından ilaç teminine olanak sağlamak amacıyla eklenen hükümlerin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmesiyle birlikte, Sağlık Bakanlığı tarafından yurtdışından ilaç temini bakımından yetkili kılınan ancak SGK ile protokol akdedemediği için faaliyetleri zorlaşan depoların yetkileri kaldırılmıştır. Bu durum TEB İktisadi İşletmesi'nin yurtdışından ilaç temini bakımından tek yetkili olmasını pekiştirmiştir.

Nitekim anılan yürütmeyi durdurma kararları öncesinde de özel ecza depoları Sağlık Bakanlığı tarafından yetkili kılınmış ancak SGK ile protokol akdedememelerinden ötürü pazarda faal olamadıkları tespit edilmiştir. SGK ile özel ecza depolarının protokol akdetmemeleri tedarikçiler tarafından tek yetkili dağıtıcının TEB İktisadi İşletmesi olduğu yönünde düşünmelerine neden olmuştur. Tedarikçiler TEB İktisadi İşletmesi ile sözleşme aracılığıyla çalışmasalar dahi özel ecza depolarının ilaç taleplerini söz konusu gerekçeyle karşılamaya yanaşmamıştır.

Öte yandan SGK'nın özel ecza depolarıyla protokol imzalamaması, vekâletnameyle iş gören özel ecza depolarının hizmet bedeli almalarını da engellediği anlaşılmıştır. Özel ecza depolarının faal olabilmelerini engelleyen bir diğer husus da, alternatif ödeme modeli uygulamasıyla ortaya çıkmıştır. Alternatif ödeme modeli çerçevesinde SGK tedarikçilerle özel fiyat indirimi pazarlığı yapmış ve yurtdışı ilaç bedelinde ciddi tasarruf elde edilmiştir. Tedarikçilerle özel fiyat indirimi konusunda protokol imzalayan SGK, bu protokollerde dağıtım kanalı olarak TEB'i adres göstermiştir. Her ne kadar SGK, TEB'in işaret edilmesinin münhasırlık olarak değerlendirilemeyeceğini ileri sürse de protokolün 3.1.11. maddesi karşısında gerek tedarikçilerin gerek özel depoların algısı yurtdışından ilaç temin işinin sadece TEB tarafından yapılabileceği yönündedir.

Görüldüğü üzere yürütmeyi durdurma kararları öncesinde SGK'nın ecza depolarıyla protokol akdetmemesi yurtdışı ilaç pazarına idari bir giriş engeli oluşturmuş; yürütmeyi durdurma kararları sonrasında ise, Sağlık Bakanlığı tarafından yetkilendirilen ecza depolarının bu yetkileri kaldırılmıştır. Bu çerçevede, TEB İktisadi İşletmesi'nin yurtdışı ilaç pazarında hâkim durumda olduğu tespit edilmiştir.

Hâkim durumun kötüye kullanılması eylemine yönelik iddialar incelenirken, özel ecza depolarına yurtdışı ilaç temini yetkisi verilmesi (18.07.2014) ile mahkeme kararları ertesinde yetkilerinin kaldırılması (30.04.2016) arasındaki zaman dilimi ele alınmıştır.

TEB'in tedarikçilerle yaptığı ve özel ecza depolarının yetkilendirildiği dönemde geçerli olan anlaşmalarından dördünde tek alıcıya sağlama yükümlülüğü türünde bir münhasırlık düzenlemesinin bulunduğu tespit edilmiştir. TEB'in yazılı ya da yazılı olmayan bir anlaşmaya dayalı olarak tedarikçilerle sürdürdüğü diğer ticari ilişkilerinde ise tedarikçilerin münhasıran TEB ile çalıştıkları görülmektedir. Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve bulgulardan, TEB İktisadi İşletmesi'nin tedarikçilerle münhasırlık içeren anlaşma yapmak yönünde bir iradesinin bulunduğu değerlendirilmiştir.

TEB İktisadi İşletmesinin incelenen dönemde yaklaşık %[85-95] oranında pazar payı ile neredeyse tek oyuncu konumunda olması neticesinde TEB'in tedarikçilerle yaptığı münhasırlık içeren anlaşmalar, SGK'nın idari tasarrufları sonucu pazara giriş imkânları önemli ölçüde kısıtlanan özel ecza depolarının pazara girişlerini daha da zorlaştırmıştır.

Yurtdışından temin edilen her bir ilaç bakımından tedarikçilerin ilgili ilacın çoğu durumda tek sağlayıcısı konumunda olduğu dikkate alınmıştır. Bu durum tedarikçilerin hem her bir ilaç bazında önemli pazar güçlerinin olabileceğine hem de her bir ilaç bazında alternatif temin kaynaklarının sınırlılığına işaret etmektedir. Dolayısıyla dosya konusu ürünün nitelikleri ve bu ürünlerin sağlayıcılarının konumları, ecza depoları için olası temin kaynaklarından birini bile kaybetmenin pazara girmek ve pazarda tutunmak bakımından önemli olmasına yol açmaktadır. Diğer yandan, TEB karşısında ecza depolarının konumları da konunun değerlendirilmesi bakımından önem taşımaktadır. Rakip alıcılar, sağlayıcılarla lehine münhasırlık düzenlemesi içeren anlaşmalar yapan alıcıya göre önemli ölçüde küçüklerse pazarın kapanması riski artmaktadır. Bu durum TEB'in münhasır anlaşmalarının hem fiili hem de potansiyel olarak pazarı kapama etkisini artıran bir husus olarak ortaya çıkmaktadır. Dosya kapsamında etkinlik ve haklı gerekçe savunması da kabul edilmemiştir.

Sonuç olarak; TEB'in ilgili pazarda hâkim durumda olduğu, özel ecza depolarının yetkilendirildiği dönemde ya da öncesinde yapılan ve süregelen anlaşmalar ile özel ecza depolarının yetkilendirildiği dönem açısından soruşturma döneminde elde edilen belge ve bulguların TEB'in pazarı kapamaya yönelik davranışlar içinde olduğunu kanıtlamakta yeterli olduğu, bu itibarla TEB İktisadi İşletmesi'nin yurtdışı ilaç tedarikçileriyle münhasırlık içeren anlaşmalar yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği kanaatine ulaşılmıştır. Böylece 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve ikinci fıkrası ile üçüncü maddesinin (a) bendi, 7. maddesinin birinci fıkrası hükümleri uyarınca 2015 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren, %1,5 oranında olmak üzere, Türk Eczacıları Birliği İktisadi İşletmesi'ne 18.062.307,32 TL idari para cezası verilmesine karar verilmiştir.

▪ **Aslanlar Metal Alüminyum P.V.C. Hakkında Yürütülen Vakumlu Cam Tüp Pazarı Soruşturması**

Karar Tarihi:
23.02.2017

Karar Sayısı:
17-08/100-43

Türü:
Soruşturma

İlgili karar, Türkiye’de vakumlu cam üretimi yapan üç teşebbüsten ikisi olan Aslanlar Metal Alüminyum P.V.C. Plastik İmalatı İth. İhr. San. ve Tic. Ltd. Şti.’nin (ASLANLAR METAL) ve Solar-San Vakumlu Cam Tüp Üretim San. ve Tic. A.Ş.’nin (SOLAR-SAN) vakumlu cam tüp arzını kısıtlamak ve/veya satış fiyatlarını artırmak üzere anlaşmak suretiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla başlatılan soruşturma neticesinde alınmıştır.

Dosya kapsamında iki adet delil elde edilmiştir. İlk delil, kararda Belge-1 olarak geçen, SOLAR-SAN yetkilisi tarafından; Belge-2 ise ASLANLAR METAL yetkilisi tarafından Ortadoğu Alüminyum ve PVC Plastik İmalat San. ve Tic. Paz. Ltd. Şti. (ORTADOĞU ALÜMİNYUM) yetkilisine gönderilmiş kısa mesajları içermektedir. Söz konusu belgelerin soruşturma tarafı teşebbüslerin ORTADOĞU ALÜMİNYUM’a vakumlu cam tüp pazarındaki arzın kısıtlanmasına ve/veya fiyatların tespitine yönelik olarak ayrı ayrı ve on aylık arayla yapmış oldukları teklifleri içerdiği görülmektedir. Delillerden ASLANLAR METAL’in ve SOLAR-SAN’ın arzı kısıtlamaya veya fiyat tespitine yönelik bir anlaşma içinde bulunduğu ve bu anlaşma dahilinde ORTADOĞU ALÜMİNYUM’a söz konusu kısa mesajları gönderdiklerine dair bir çıkarım yapılamamaktadır. Bu nedenle, soruşturma tarafı teşebbüslerin piyasa davranışları incelenmiştir.

Bu inceleme neticesinde, Belge-1’in gönderim tarihi olan 31.05.2014 tarihini takip eden dört aylık dönemde;

- Soruşturma tarafı teşebbüslerin kurulu kapasitelerinde herhangi bir küçülmeye gitmedikleri,
- Soruşturma tarafı teşebbüslerin kapasite kullanım oranlarında, önceki dört aylık döneme kıyasla 7,66 ve 14,64 puanlık bir düşüş gerçekleştiği,
- Soruşturma tarafı teşebbüslerin üretim miktarlarında önceki dört aylık döneme kıyasla %11,82 ve %16,18 seviyelerinde azalma görüldüğü,
- Soruşturma tarafı teşebbüslerin birikimli stok miktarlarında önceki dört aylık dönemin sonuna kıyasla azalma meydana geldiği, bir başka deyişle teşebbüslerin üretimlerine ilaveten nihai ürün stoklarından da satış yaptıkları,

- Soruşturma tarafı teşebbüslerin satış miktarlarında, önceki dört aylık döneme kıyasla ters yönlü hareketlerin meydana geldiği,
- ASLANLAR METAL’in satış fiyatlarında ve SOLAR-SAN’ın ortakları dışındaki alıcılarına yaptığı satışlarda uyguladığı fiyatlarda bir düşüş olduğu

tespit edilmiştir.

Bu noktada, ilgili dönemde teşebbüslerin birikimli stok miktarlarında görülen azalma ve satış miktarlarında gözlenen ters yönlü değişikliğin, kapasite kullanım oranlarındaki ve üretimdeki azalmanın teşebbüsler arası bir anlaşmadan kaynaklanan bir arz kısıtlaması olduğu şüphesini ortadan kaldırdığı değerlendirilmiştir. Keza, bu dönemde soruşturma tarafı teşebbüslerin aylık ağırlıklı ortalama satış fiyatları da aşağı yönlü bir seyir izlemektedir. Bu açıklamalar ışığında, soruşturma tarafı teşebbüslerin Belge-1’in ilgili olduğu dönemde vakumlu cam tüp arzını kısıtlamak ve/veya fiyatını artırmak yönünde bir anlaşma içerisinde olmadıkları kanaatine varılmıştır.

Belge-2 olarak sunulan kısa mesajların gönderim tarihleri olan 18.03.2015 ve 23.03.2015 tarihlerini takip eden dört aylık dönemde ise;

- ASLANLAR METAL’in kurulu kapasitesinde herhangi bir değişiklik olmadığı, SOLARSAN’ın ise 2015 yılının Ocak ayı itibarıyla yarıya düşürmüş olduğu kurulu kapasitesini 2015 yılının Mayıs ayı itibarıyla artırarak önceki seviyesine çıkardığı,
- Soruşturma taraflarının aylık ortalama kapasite kullanım oranlarının önceki dört aylık döneme kıyasla artış içerisinde olduğu,
- Soruşturma taraflarının üretim miktarlarının önceki dört aylık döneme kıyasla artış içerisinde olduğu,
- ASLANLAR METAL’in birikimli stok miktarında önceki dört aylık dönemin sonuna kıyasla artış meydana geldiği, SOLAR-SAN’ın birikimli stok miktarında ise önceki dört aylık dönemin sonuna kıyasla bir azalma gerçekleştiği, bir başka deyişle soruşturma tarafı teşebbüslerin birikimli stoklarındaki hareketin ters yönlü olduğu,
- Soruşturma tarafı teşebbüslerin satış miktarlarında önceki dört aylık döneme kıyasla artış meydana geldiği, aylık ağırlıklı ortalama satış fiyatlarında, özellikle Mart ve Nisan aylarında, önemli düzeyde artışlar olduğu,
- Soruşturma tarafı teşebbüslerin aylık ağırlıklı ortalama satış fiyatlarında artış görülen Mart ve Nisan aylarında, teşebbüslerin birim üretim maliyetlerinde de fiyat artış oranlarına benzer oranlarda artış gerçekleştiği

tespit edilmiştir. Bu tespitler ışığında, soruşturma tarafı teşebbüslerin Belge-2 olarak yer verilen kısa mesajlar sonrasındaki dönemde vakumlu cam tüp arzının kısıtlanmasına yönelik bir davranışlarının bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Bu açıklamalar çerçevesinde, ASLANLAR METAL'in ve SOLAR-SAN'ın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

▪ **Mey İçki Soruşturması**

Karar Tarihi:
16.02.2017

Karar Sayısı:
17-07/84-34

Türü:
Soruşturma

Anılan karar, Mey İçki San. ve Tic. A.Ş.'nin (MEY İÇKİ) rakı satış noktaları üzerinde tavizler ve birtakım uygulamalar yoluyla baskı oluşturarak rakip teşebbüslerin faaliyetlerini zorlaştırdığı ve hakim durumunu kötüye kullanarak 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiası üzerine başlatılan soruşturma neticesinde alınmıştır.

MEY İÇKİ'nin pazar payı, marka (yeni rakı) ve portföy gücü, pazara giriş engelleri, ölçek ve kapsam ekonomileri ve ürünlerin pazarda bulunurluk oranlarının incelenmesi neticesinde MEY İÇKİ'nin rakı pazarındaki hakim durumunun devam ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

İhlal iddiaları kapsamında, MEY İÇKİ'nin indirimleri (daha geniş anlamda tavizleri) ve satış noktalarının satın alımları üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Mal alım anlaşmaları kapsamındaki uygulamalar incelendiğinde, Anlaşma Teklif Formlarının (ATF) incelenmesi sonucunda, anlaşmalarda yer alan hedefler ve indirimlerin standart indirimler olmaktan ziyade her bir satış noktasına özgü tasarlanan, kişiselleştirilmiş hedefler ve indirimler olduğu tespit edilmiştir.

MEY İÇKİ gibi bir teşebbüsün satış noktalarına her yıl yapacağı anlaşmalarda önemli oranda artan ve satış noktasının satış potansiyelinin neredeyse tamamını hedefleyen kişiselleştirilmiş satış hedefleri belirlemesinin ve satış noktalarının kendilerini bu hedeflere bağlı hissetmesi halinde rakiplerin satış noktalarına erişimini zorlaştırabilecek ve fiili olarak münhasırlık sonucunu doğurabilecektir. Anlaşma metninde uygulanacağı belirtilen indirim oranı, satış noktasının MEY İÇKİ'den yaptığı her alımda doğrudan fiyata yansıtılmamaktadır. Bunun yerine dönemsel olarak satış noktalarının hak edişlerinin hesaplandığı ve hak ettiği indirimin toplu ödendiği görülmektedir.

MEY İÇKİ'den evde tüketim kanalına (kapalı satış noktaları, KSN) ve yerinde tüketim kanalına (açık satış noktaları, ASN) yaptığı anlaşmalar bakımından

anlaşmada yer alan hedef rakı alımını gerçekleştirme oranının %50'nin üzerinde olduğu dikkat çekmektedir. Satış noktaları tarafından anlaşmada yer alan hedef alım miktarının büyük oranda gerçekleştirilmesinde MEY İÇKİ'nin indirimleri başlangıçta peşin ödeme şeklinde veya hedefin gerçekleşmesine bağlı olarak dönemsel olarak toplu ödemeler (tutarsal indirim) şeklinde vermesinin rolü bulunmaktadır.

Dolayısıyla MEY İÇKİ'nin, uygulamada satış noktaları için öngörülen hedeflerin yüksekliği, yapılan peşin ödemeler, dönemsel olarak hakedişlerin hesaplanması ve hakedişler uyarınca geriye dönük olarak yapılan dönemsel ödemeler ve satış noktalarının büyük oranda anlaşma hedeflerini gerçekleştirdiği tespitleri, MEY İÇKİ'nin mal alım anlaşmalarının fiili olarak hedef indirimlerine dönüştüğünü göstermektedir.

MEY İÇKİ uygulamalarının etki yönünden değerlendirilmesinde, MEY İÇKİ'nin satış noktalarına uyguladığı indirimlerin bir bölümünün, kişiselleştirilmiş hedef indirimleri niteliğinde olduğu ve müşterinin konumuna göre belirlenebildiği tespit edilmiştir. MEY İÇKİ'nin uygulamaları ürünün tüketicilere ulaştığı pazar olan nihai satış noktalarına yönelmektedir. Rakipleri dışlamak amacıyla satış noktalarına verilen indirimler ve bedelsiz ürünler gibi tavizler rakiplerin pazardaki faaliyetlerinin başarısı bakımından önemli görülen ve rakı satış miktarı yüksek olan satış noktaları hedeflenmektedir.

MEY İÇKİ'nin uygulamasının tüm müşterilere yönelmesinden ziyade önemli müşterilere yönelmesi bu uygulamanın rekabeti kısıtlayıcı etki doğurma olasılığını da artırmaktadır. Potansiyel rakiplerin sabit maliyetlere katlanmadığı durumda münhasırlığın tüm satış noktalarına uygulanmasından ziyade potansiyel rakiplerin minimum etkin ölçeğe erişmelerini engelleyecek seviyede satış noktasında uygulanması halinde bu uygulama pazara girişi zorlaştıracaktır. Benzer şekilde, MEY İÇKİ'nin münhasırlığa yönelik uygulamaları pazara giriş ve genişleme engellerini yapay olarak artırarak rekabeti kısıtlayacaktır.

Dosya kapsamında ayrıca, MEY İÇKİ'nin rakiplerini dışlayıcı davranış ve uygulamalarına ilişkin somut belgelere ulaşılmış ve MEY İÇKİ'nin gerek indirimlere, gerekse görünürlüğe ilişkin uygulama ve davranışlarının rakipleri aleyhine pazarı kapatıcı etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çerçevede rakı pazarında hakim durumda olan MEY İÇKİ'nin;

- Mal alım anlaşması yaptığı açık ve kapalı satış noktalarına, satış noktasının belirli bir dönemdeki toplam rakı alımlarının %80'inden

- fazla olacak şekilde belirlenen rakı alım hedefinin gerçekleştirilmesine bağlı olarak indirim ve diğer finansal avantajlar sağlamak,
- MEY İÇKİ ile mal alım anlaşması olmayan satış noktalarına dönemsel alım hedefleri belirleyerek, bu hedeflerin gerçekleşmesine bağlı olarak indirim ve diğer finansal avantajlar sağlamak,
 - Geleneksel kanalda yer alan satış noktalarında raf dizilimi ve ürünlerin görünürlüğüne ilişkin düzenlemelerin MEY İÇKİ'nin lehine olacak şekilde yapılması karşılığında satış noktalarına indirim ve finansal avantajlar sağlamak

yolu ile 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği tespit edilmiştir.

Bu nedenle, Temmuz 2015- Haziran 2016 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren, %4,21875 oranında olmak üzere, MEY İÇKİ'ye 155.782.969,05 TL idari para cezası verilmesine karar verilmiştir.

- **Avrupa Komisyonu, kendi karşılaştırmalı alışveriş servislerine kanunsuz avantaj sağlamak yoluyla arama motoru piyasasındaki hakim durumunu kötüye kullandığı için Google'a 2.42 milyar Avro para cezası verdi**

Avrupa Komisyonu, yedi yıllık rekabet soruşturmasını 27 Haziran'da tamamladı ve Google'ın kendi alışveriş servislerine kanunsuz avantaj sağlayarak internet araması alanındaki hakim durumunu kötüye kullandığına karar verdi. Google'ın arama sonuçlarında kendi karşılaştırmalı alışveriş servisine sistematik olarak daha üstlerde yer verirken rakip karşılaştırmalı alışveriş servislerini daha altlara yerleştirdiği tespit edildi. Komisyon, Ocak 2008'de Google'ın Almanya ve İngiltere'den başlayarak, karşılaştırmalı alışveriş servisini sunduğu 13 AEA ülkesinin tümünde bu uygulamayı yerleştirdiğini ifade etti. Bunun ardından, uygulamayı 2013'ün sonuna kadar Fransa, İtalya, Hollanda, İspanya, Çek Cumhuriyeti, Avusturya, Belçika, Danimarka, Norveç, Polonya, İsveç gibi ülkelere yaydı.

AB'nin Rekabetten Sorumlu Komisyon Üyesi Margrethe Vestager: "Google'ın karşılaştırmalı alışveriş servislerine yönelik stratejisi, kendi ürünlerini rakiplerinin ürünlerinden daha iyi hale getirerek müşteri çekmekle sınırlı değildir. Bunun yerine arama sonuçlarında kendi karşılaştırmalı alışveriş servisinin sıralamasını yükseltip rakiplerine ait servisleri daha altlarda göstererek arama motoru olarak sahip olduğu pazar hakimiyetini kötüye kullanmıştır. Google'ın yaptığı Avrupa anti-tröst kurallarına göre yasal değildir," dedi.

Bu karar, aynı zamanda, Google'ın ilgili davranışına 90 içerisinde son vermesini, değişiklikler yapmasını ve "aynı veya eşdeğer bir amaca ya da etkiye sahip herhangi bir eylemden kaçınmasını" zorunlu tutuyor, aksi halde Google, ana şirketi Alphabet'in dünya çapındaki cirosunun günlük ortalamasının % 5'ine kadar bir para cezasıyla karşı karşıya kalacak. Bu sayede Google, "karşılaştırmalı rakip alışveriş servislerine ve kendi servislerine eşit muamele göstermek" zorunda kaldı. Bu çözüm yolunun potansiyel olarak geniş çaplı etkileri olabilir; örneğin uygulanmasının ardından ürünlerinin birden üst sıralara tırmandığını gören rakipler, takip eden davalarda bunun Google'ın ayrımcı etkinliklerinden zarar gördüklerine yönelik delil başlangıcı olduğunu iddia edebilir; öte yandan şirketlerin tüm çabalarına rağmen uygulama sonrasında konumlarının iyileşmediğini görmeleri halinde davaları daha zayıf olacaktır.

Kaynaklar:

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1784_en.htm

<https://www.ft.com/content/9554a8bc-5b12-11e7-b553-e2df1b0c3220?mhq5j=e1>

<http://globalcompetitionreview.com/article/1143732/google-findings-and-remedy-open-the-door-to-damages-claims>

- **Birleşik Devletler Adalet Bakanlığı Dow/DuPont birleşmesine koşullu izin verdi**

Dow Chemical Co. ve DuPont, Birleşik Devletler Adalet Bakanlığı ile anlaşmaya vararak 130 milyar dolarlık (116 milyar Avro) birleşmeye izin aldı. Dolayısıyla Birleşik Devletler Adalet Bakanlığı, 15 Haziran'da, Dow Chemical ve DuPont'ın çeşitli hasat koruma varlığını ve iki petrokimya ürününü elden çıkarmaları halinde, birleşmelerini tamamlayabileceklerini duyurdu.

Birleşme analizi, elden çıkarma olmadan iki küresel kimyasal tarım devi arasındaki önerilen birleşmenin, halihazırda yüksek yoğunlaşmaya sahip sektördeki rekabeti muhtemelen daha da azaltarak Birleşik Devletler'deki çiftçi ve tüketicilere zarar vereceği sonucuna vardı. Taraflarla varılan anlaşmaya göre, DuPont'un ABD'deki yıllık satışları 100 milyon doları aşan pazar lideri Finesse ve Rynaxypyr böcek ilacı iş kollarının kontrolü onaylanmış bir alıcı tarafından devralınacak. Asit kopolimer ve iyonomer iş kollarının da hükümetin onayladığı bir alıcıya devredilmesi gerekiyor.

Dow ve DuPont Eylül'un Aralık 2015'te gerçekleştirecekleri eşitler arası birleşmeyi duyurmasının ardından, dünya çapındaki antitrust kurumları son yıllarda giderek artan yoğunlaşmaya sahne olan hali hazırda yoğunlaşmış bu endüstrideki birleşmeyi ayrıntılı bir biçimde incelemeye karar verdi. Birleşik Devletler'in izni, Avrupa Komisyonu tarafından verilen ve şirketlerin ABD Adalet Bakanlığı kararında belirtilen çoğu ürünü içeren bazı ürünleri elden çıkarmasını gerektiren koşullu izinden hemen sonra geldi. Birleşik Devletler ve AB'nin izninin yanısıra, Brezilya, Çin ve Avusturya gibi ülkelerdeki rekabet otoriteleri de önerilen birleşmeye izin verdi. Şirket yetkilileri, henüz çıkmayan izinleri almak için düzenleyicilerle çalıştıklarını ve anlaşmanın Ağustos ayında tamamlanacağını umduklarını belirtti.

Kaynaklar:

<http://globalcompetitionreview.com/article/1143000/us-doj-conditionally-clears-dow-dupont-merger>

<https://www.justice.gov/opa/pr/justice-department-requires-divestiture-certain-herbicides-insecticides-and-plastics>

• **Çin ve Meksika, Syngenta'nın ChemChina tarafından devralınmasına izin verdi**

Küresel kimyasal tarım ve tohum endüstrisi son yıllarda önemli bir değişime sahne olmaktadır ve büyük birleşmeler ile birleşme girişimleri sektörün daha da konsolide olmasına yol açmaktadır. Dow-DuPont, ChemChina-Syngenta ve Bayer-Monsanto olarak sıralanabilecek son dönemdeki bu büyük birleşmelerin tümüne izin verilmesi halinde, altı büyük olarak bilinen (Monsanto, Dow, DuPont, Bayer, BASF ve Syngenta) sektördeki küresel aktörlerin sayısı dörde düşebilir.

Çin Ticaret Bakanlığı, 12 Nisan'dan sonraki gün, 43 milyon Dolar, 40 milyon Avro'luk (ChemChina) kendi devlet kampanyasını İsviçre'li rakibi (Syngenta)'nın devralmasına koşulsuz izin verirken,

Meksika Federal Ekonomik Rekabet Komisyonu (COFECE), ChemChina ile yaptığı anlaşmaya 11 Nisan'da onay vermeden önce Syngenta'nın beş ürününü elden çıkarmasını gerekli görmüştü. Buna karşılık Çin Ticaret Bakanlığı devlet mülkiyetindeki şirketin (ChemChina'nın) İsviçreli kimyasal tarım alanındaki rakibini (Syngenta'yı) 43 milyon dolar (40 milyar Avro) karşılığında devralmasına bir gün sonra, 12 Nisan'da koşulsuz izin verdi. COFECE koşulsuz devralmanın çiftçilerin ellerindeki seçenekleri azaltacağını ve böcek ve zararlı bitki ilaçlarının fiyatlarının artmasına neden olabileceğini bildirdi. Otoritenin remi yetkilisi şöyle dedi: "ChemChina, belli yerel pazarlarda liderliğini güçlendirebilecek, rakipler araştırma ve geliştirme gibi alanlardaki engeller yüzünden bu pazarlara girmekte zorlanacaktı."

ChemChina'nın Syngenta'yı devralmasına şu ana kadar 19 yargı çevresinde, çoğunlukla yapısal çözüm yılları sonrasında izin verilmiştir. Kanada ve Avustralya ile Çin ise anlaşmaya koşulsuz izin verdi. Devralma Hindistan'da, halen onay bekliyor.

Kaynaklar:

<http://globalcompetitionreview.com/article/1139250/china-and-mexico-clear-chemchina-syngenta>

<http://www.reuters.com/article/us-syngenta-ag-m-a-chemchina-idUSKBN17D208>

- **Hollanda Tüketiciler ve Piyasalar Otoritesi (ACM), bugüne kadarki en yüksek hakim durumu kötüye kullanma cezasını verdi.**

ACM, Hollanda ticari demiryolu sağlayıcısı Nederlandse Spoorwegen'a (NS), yıkıcı fiyatlandırma iddiaları nedeniyle 41 milyon Avro tutarında rekor bir ceza verdi. ACM, NS'nin bölgesel demiryolu ağını hiçbir rakibiyle paylaşmamak açısından siyasi anlamda önemli bir ihaleyi kazanmak için 2014'teki bir ihalede yasadışı bir şekilde zararına teklif sunduğu sonucuna vardı. Söz konusu ihale, 2015'ten 2025'e kadar, ülkelerin Limburg bölgesindeki demiryolu ağlarının işletimine ilişkin bir sözleşmeydi. ACM, NS tarafından girilecek maliyetlerin sözleşmeden beklenen gelirlerden yüksek olacağını ve bu durumun diğer teklif verenler için haksız rekabete neden olacağını tespit etti: diğer şirketler NS kadar verimli olsalar bile, zarara uğramadan aynı veya daha iyi bir fiyat teklifinde bulunmaları mümkün değildi. Sözleşme Hollanda hükümeti tarafından aynı demiryolunda birden fazla operatörün çalışmasını sağlamaya yönelik, operatörün hâlihazırda hâkim durumda olduğu başka bölgelerde gelecekte benzer ihaleler açılmasına yol açabilecek potansiyel bir pilot proje olarak kullanıldığı için ACM, NS'nin rakiplerini engellemeyi amaçladığı kanısına vardı.

ACM, NS'nin yıkıcı fiyatlandırma yaptığına işaret eden NS iç yazışmalarına dayanan resmi bir soruşturmanın açmak için 2015'te sözleşmeyi iptal etti. ACM Başkanı şöyle dedi: *"Hollanda demiryolu piyasası, ancak piyasa katılımcılarının kurallara uygun davranması durumunda iyi çalışabilir. Geçen 20 yıl sürecinde, Hollanda kamu-taşımacılık sektöründeki bölgesel ihale süreçleri, yolcu sayılarını artırmış ve sunulan hizmeti iyileştirmiştir. Sonuçta yolcular olarak daha iyi hizmetten yararlanmıştır. ACM bu vakada ciddi bir ceza verilmesi gerektiğini düşünmektedir."*

Kaynaklar:

<https://www.acm.nl/en/publications/publication/17397/Dutch-Railways-NS-abused-its-dominant-position-in-regional-tender-process/>

<http://globalcompetitionreview.com/article/1143745/dutch-enforcer-issues-highest-ever-abuse-of-dominance-penalty>

- **İngiltere Rekabet ve Piyasalar Otoritesi, (CMA) çevrimici fiyat tespiti nedeniyle aydınlatma cihazları şirketini cezalandırdı**

CMA, The National Lighting Company (NLC) ile bayileri arasındaki rekabet karşıtı olduğundan şüphelenilen anlaşmalara ilişkin soruşturmasını tamamlayarak ürünlerini internette satan perakendecilere asgari fiyat

kullanma zorunluluğu getirdiği için NLC'ye 2,7 milyon sterlin tutarında ceza cezasına çarptırdı.

NLC, tüketicilere satış yapan çeşitli perakendecilere aydınlatma cihazları tedarik etmektedir. CMA, elektronik satışları için yeniden satış fiyatını tespit ettiğini, böylece yeniden satıcıları NLC tarafından belirlenen fiyatta veya bu fiyatın üzerinde satış yapmaya zorladığını tespit etti. CMA, bu uygulamanın yasa dışı olduğu, müşterilerin en iyi fiyatlara ulaşamamalarına ve o sağlayıcının ürünlerini daha ucuza almak için fiyat karşılaştırması yapamamalarına neden olduğu sonucuna vardı. Ayrıca, NLC'nin yazılı anlaşma yapmayarak davranışlarının saptanmasından kaçınmaya çalıştığı da tespit edildi.

Mayıs 2012'de, İngiltere Adil Ticaret Ofisi – CMA'nın selefi – NLC'ye bağlı şirketlerden birine (Endon'a) şirketin çevrim içi perakendecilere asgari yeniden satış fiyatları dayatıyor olabileceğini söyleyen ve fiyat tespitinin ciddiyeti hakkında uyarı bir yazı göndermişti. Mayıs 2016'da, CMA, NLC'ye bağlı başka bir şirkete (Saxby) bir tavsiye mektubu göndererek perakendecilerle rekabet karşıtı bir anlaşma yapmış olabileceğini söylemiş ve kanunlara uygun davrandığından emin olmak için bir öz denetleme yürütmesini önermişti. Şirketler uyarıları onayladı ancak davranışa bir çözüm getirmedi; uygulayıcı, Ağustos 2016'da resmi soruşturma başlattı.

CMA, NLC'ye verilecek para cezasını Saxby ile Endon ihlallerine verilen cezalara dayanarak hesapladı. CMA, Endon'un ihlal cezasını uyarı yazısına uymadığı için %25 oranında ve şirketin üst düzey yöneticileri yasadışı davranışta rol aldığı için de %10 oranında artırdı. Grup, CMA ile Şubat 2017'de yaptığı anlaşmadan dolayı %30 ceza indirimi aldı. Ancak şirket yetkilisi uygulamaların kesinlikle tüketicilere zarar vermeyi amaçlamadığını, yalnızca geleneksel perakendecilerini *"onları büyük zarara uğratan internetteki bazı yeniden satıcılarının bedavacılığından korumayı amaçladığını"* söyledi.

Kaynaklar:

<https://www.gov.uk/cma-cases/light-fittings-sector-anti-competitive-practices>

<http://globalcompetitionreview.com/article/1143303/cma-fines-light-fitting-company-for-online-rpm>

○ **Danıştay 13. Dairesi'nin 20.10.2016, E. 2012/1229 K. 2016/334 sayılı kararı:**

Ceza miktarının tayininde oyların farklılık göstermesi halinde teşebbüsün en çok aleyhine olan oy karar yeter sayısına ulaşınca kadar kendisine daha yakın olan oya eklenerek ceza oranı belirlenir.

Somut olayda ihlalin tespiti konusunda karar yeter sayısı konusunda bir sorun yoktur, ancak ikinci aşama olan ceza miktarının tespiti noktasında Kurul üyeleri arasında farklı oranlarda ceza gerektiğine yönünde değerlendirmeleri olmuştur. Karar'da konuya ilişkin olarak şu ifadeye yer verilmiştir:

" 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un "Toplantı ve Karar Yeter Sayısı" başlıklı 51. maddesinin 1. fıkrasında, Kurul'un, nihai kararlarında Başkan ya da ikinci Başkan dâhil en az toplam beş üyenin katılımı ile toplanacağı ve en az dört üyenin aynı yönde oy kullanması ile karar vereceği, kurula bağlanmış olup bu hükme göre Rekabet Kurulu kararlarının en az 4 üyenin "aynı yönde" kullandıkları oylar ile alınabileceği, dolayısıyla en az dört üye tarafından ihlalin gerçekleştiği yönünde oy kullanılmış ise ihlalin varlığına ve idari para cezası uygulanmasına karar verilmiş olacağı açıktır. Ancak, ihlalin varlığına karar verildikten sonra idari para cezasının miktarı belirlenirken karar yeter sayısının oluşması açısından, oyların "aynı yönde" kullanılmasından ne anlaşılması gerektiği Kanunda belirtilmediğinden hakkında soruşturma yapılan teşebbüse idari para cezası uygulanması yönünde (aynı yönde) kullanılan oyların, cezanın miktarı noktasında ayrışması durumunda karar yeter sayısının ne şekilde hesaplanacağına irdelenmesi gerekmektedir.

Kanunen idari para cezası verilmesine ilişkin karar alınmasının ancak Kurul halinde alınmasının mümkün olduğu durumlarda Kurul üyelerinin oylarının ceza miktarı konusunda kanunda öngörülen karar yeter sayısına ulaşamayacak şekilde dağılması halinde idari para cezası verilecek kişinin en çok aleyhine olan oyun karar yeter sayısına ulaşınca kadar kendisine daha yakın olan oya eklenmesi suretiyle ceza miktarının belirlenmesi gerekir.

Nitekim 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 229. maddesinde yer alan, oyların dağılması halinde sanığın en çok aleyhine olan oyun çoğunluk meydana gelinceye kadar kendisine daha yakın olan oya ekleneceğine ilişkin düzenleme kurul halinde karar verilen hallerde karar yeter sayısının ne

şekilde oluşmuş sayılacağı hususuna çözüm getirmiş olup kurul halinde karar alma usulüne ilişkin bu düzenlemenin idari para cezası vermeye yetkili idari kurullarca kıyasen uygulanması gerekir."

- **Ankara 8. İdare Mahkemesi'nin 19.07.2017 tarih, E. 2015/2488 K. 2017/172 sayılı kararı:**

Verilen taahhütlerin ilgili piyasada rekabetçi sorunu çözmemesi halinde devralma işlemine izin verilmesi hukuka aykırıdır.

Maya piyasasında gerçekleştirilen bir devralma işleminde taraflarca bir takım taahhütler sunulmuş ve devir işlemine bu taahhütler çerçevesinde izin verilmiştir. Mahkeme kararında söz konusu taahhütler ve bunların yetersizliğine ilişkin olarak şu değerlendirmeye yer verilmiştir:

"Her ne kadar davalı idarece haksız rekabetin ve hâkim durumun kötüye kullanılmasını engelleyici taahhütler alındığı iddia edilmiş ise de, alınan bu tedbirlerden Öz Maya'ya ait olan 2000 Gıda'nın Öz Maya tarafından satılması taahhüdünün Öz Maya tarafından bu satıştan sonra yeni bir dağıtım şirketi kurmasına engel olmayacağı ve 2000 Gıda'nın önceki müşterileri ile olan ilişkilerinin bu yeni şirket aracılığı ile yerine getirmesinin mümkün olabileceği, tüm personelini kapsayacak bir rekabet uyum programı başlatma taahhüdünün şirket iç bünyesi ile alakalı olduğu, piyasayı etkileyecek bir mekanizma oluşturmayacağı, Türkiye'ye yaş mayayı ihraç eden şirketin herhangi bir teşebbüsünü 5 yıl süreyle satın almama taahhüdünün, devralan şirketin Türkiye'ye ithalatını engellemediği, Öz Maya ve Dosu Maya'nın Türkiye'de satılan yaş ekmek mayası markalarının (bayilere kesilen) fatura fiyatlarının dört farklı fiyat tavanı belirtilerek sınırlandırma ve Dosu Maya markalarının pazardaki varlıklarının ve fiyat konumlarının bağımsız ayrı dağıtım ağlarının korunması ve coğrafi varlıklarının genişletilmesi ile bayilik sözleşmelerinden münhasırlığın kaldırılması taahhüdünün aynı Grup içerisinde faaliyet gösterecek olan Öz Maya ve Dosu Maya'nın rekabetçi bir politika izlemelerini sağlamayacağı kanaatine varılmakla, davalı idarenin bu savunmalarına itibar edilmemiştir."

- **Danıştay 13. Dairesi'nin 08.05.2017 tarih, E. 2016/3340 K. 2017/1435 sayılı kararı:**

Kurul kararında muafiyet incelemesinin eksik yapıldığı, Kanun'un 5. Maddesinde sayılan koşulların tamamının değerlendirilmediği sonucuna varan ilk derece mahkemesi kararı hukuka uygundur.

Türkiye Futbol Federasyonu ile Krea İçerik Hizmetleri ve Prodüksiyon A.Ş (Digitürk) arasındaki sözleşmenin muafiyet incelemesine ilişkin aşağıda yer verilen ilk derece mahkemesi analizi Danıştay tarafından hukuka uygun bulunmuştur.

“İdare Mahkemesi’nce; olayda, 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinin 1. fıkrasında, 4. madde hükümlerinin uygulanması açısından muafiyet tanınabilmesi için tamamının varlığı aranan ve (a), (b), (c), (d) bentlerinde belirtilen şartların, TFF ile Digitürk arasında imzalanan mezkur sözleşme açısından gerçekleşip gerçekleşmediğinin, (a), (b), (c), (d) bentleri yönünden ayrı ayrı değerlendirilip değerlendirilmediğinin sorulmasına, eğer bahsedilen şekilde değerlendirmeye tabi tutulmuş ise muafiyet tanınması için belirtilen şartların tek tek gerekçeleriyle birlikte açıklanmasına ilişkin Mahkemenin 08.10.2015 tarihli ara kararına 06.11.2015 tarihinde davalı idarece verilen cevapta; Kurulun bireysel muafiyet değerlendirmesini 30.04.2012 tarih ve 12-23/659-181 sayılı kararda rekabetçi endişelerin giderilmesine yönelik yer verilen alt lisanslama, sözleşme süresinin kısaltılması, alternatif teknolojiler üzerinden yayın haklarının ayrı bir ihaleye çıkarılması hususları üzerinden yaptığı, bireysel muafiyetin şartlarına tek tek girmedeği, ifade edilen koşulların gerçekleştirilmesi durumunda bireysel muafiyet şartlarının tamamının sağlanacağı değerlendirilmesinde bulunduğu belirtilmiş, Rekabet Kurulun ancak 4054 sayılı Kanunun 5. maddesinde belirtilen malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması, tüketicinin bundan yarar sağlaması, ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması, rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlandırılmamasına ilişkin şartların tamamının varlığı halinde, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının aynı Kanunun 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebileceği, Kurulun ancak bu şartların tamamının varlığı halinde muafiyetin verilmesini ayrıca belirli şartların ve/veya belirli yükümlülüklerin yerine getirilmesine bağlayabileceği, bu durumda dosyadaki bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesi sonucunda; 4054 sayılı Kanunun 4. maddesinin uygulanmasından muaf tutulabilmek için 5. maddenin 1. Fıkrasında tamamının varlığı aranan şartların TFF ile Digitürk arasında imzalanan süre uzatım sözleşmesi açısından gerçekleşip gerçekleşmediği hususu değerlendirilip irdelenmeksizin yalnızca Digitürk’ün sahip olduğu Paket A yayın haklarının, özellikle canlı maç yayın haklarının, kısmen veya bir bütün olarak (alıcının tercihleri saklı kalmak kaydı ile) rakip teşebbüs(ler)e ve alternatif teknoloji ile yayın yapan teşebbüslere makul piyasa koşullarında alt lisanslama yoluyla devredilmesi ve paylaşılması

koşulunun sağlanması yeterli görülmek suretiyle 4054 sayılı Kanunun 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet tanınmasına ilişkin dava konusu Kurul kararında hukuka uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir."

○ **Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 22.12.2016 tarih, E. 2014/4703 K. 2016/3569 sayılı kararı:**

Devre konu teşebbüsün hiçbir faaliyeti olmaması geç bildirim nedeniyle para cezası verilmesini engellemez. Hisse devrinden 35 gün sonra yapılan bildirim geç bildirimdir.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, Danıştay 13. Dairesi'nce de benimsenen, Rekabet Kurulu'nun incelediği bir devralma işleminde devre konu teşebbüsün hiçbir faaliyeti bulunmamasını geç bildirim nedeniyle idari para cezası verilmesini engellemeyeceği değerlendirmesini hukuka uygun bulmuştur. Söz konusu kararda şu ifadeler yer verilmektedir:

"... işlemin Borares'in %95 oranındaki hisselerinin davacı Batıçım tarafından, hisseleri elinde bulunduran Ada Enerji'den devralınması olduğu, 23/03/2010 tarihinde noter satış, sözleşmesi ile hisse devrinin yapıldığı, hisselerin mülkiyetinin ve kontrolünün de devralan davacı şirkete geçtiği, her ne kadar devralınan Borares'in halihazırda hiç bir faaliyeti olmadığı, yalnızca EPDK'da henüz sonuçlanmamış bir lisans başvurusunun bulunduğu ve devralmaya izin verilmesi amacıyla Rekabet Kurulu'na yapılan başvuruda da, kontrol geçişini gerçekleştirmek için Rekabet Kurulu izninin beklendiği, devralınan şirketin lisans başvurusu olumlu şekilde sonuçlanıncaya kadar gerek Borares ve gerekse Batıçım Enerji'de yapılanma olarak bir değişikliğe gidilmeyeceği beyan edilmişse de, taraflar arasındaki hisse satış, sözleşmesi ile devralmanın hukuken gerçekleştiği ve hisseler üzerindeki kontrolün davacıya geçtiği, dolayısıyla Borares'in ilgili ürün pazarında henüz faaliyetinin olmaması, mal varlığının bulunmaması, devralmanın şirketin teşebbüs niteliğini ve devralma işleminin esasını etkiler nitelikte olmadığı; öte yandan, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinin birinci fıkrası uyarınca devralmayı gerçekleştiren teşebbüsün, ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında toplam pazar paylarının piyasanın % 25'ini aşması veya toplam cirosunun 25.000.000-TL'den fazla olması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin alması gerektiği, uyuşmazlıkta da, devralma işleminin, davacı Batıçım Enerjinin toplam cirosu itibarıyla Rekabet Kurulu'nun iznine tabi olduğu, 23/03/2010 günlü, 07806 yevmiye nolu hisse devir sözleşmesi ile Borares'in % 95 oranındaki hisselerinin davacı Batıçım tarafından devralındığı, ancak Kurul'un izni için davalı

idareye 29/04/2010 tarihinde başvurulduğu ve Rekabet Kurulu'nun izni olmadan devralmanın gerçekleştiği; bu nedenle, dava konusu Kurul kararının, izne tabi devralma işleminin, 4054 sayılı Yasaya aykırı şekilde Rekabet Kurulu'nun izni olmaksızın gerçekleştirilmesi nedeniyle davacı şirkete bir önceki mali yıl sonunda 2009 yılı itibarıyla oluşan cirosunun binde biri oranında idari para cezası verilmesine ilişkin kısmında hukuka aykırılık bulunmadığı ..."

○ **A Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 22.12.2016 tarih, E. 2014/4829 K. 2016/3646 sayılı kararı:**

10 yıllık kira sözleşmesi ciro atfedilebilir bir mal varlığının devridir ve Kurul'dan izin alınmadan gerçekleştirilmesi halinde idari para cezası verilmesi hukuka uygundur.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, Danıştay 13. Dairesi'nce de benimsenen, Rekabet Kurulu'nun incelediği bir devralma işleminde ciro atfedilebilir bir mal varlığının 10 yıllığına kiralanmasının devralma olarak kabul edilmesi ve işlemin bildirilmemesi nedeniyle idari para cezası uygulanması gerektiği değerlendirmesini hukuka uygun bulmuştur. Söz konusu kararda şu ifadeler yer verilmektedir:

"... nitekim 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinde, birleşme veya devralma sayılan haller arasında mal varlığı devrinin de sayıldığı burada mal varlığını devri konusunda önemli olan hususun, devre konu mal varlığının ilgili pazarda faaliyet gösterilebilmesi açısından ciro atfedilebilecek bir unsur olduğu, uyuşmazlığa konu kira sözleşmeleri incelendiğinde ise, bu sözleşmelerin 25/11/2008 tarihinde 01/11/2008 tarihinden geçerli olmak üzere 10 yıllık süre için akdedildiği, anılan sözleşmelerde kiraya veren tarafın ... mağazaları içimin Yimpaş Yozgat İhtiyaç Maddeleri Paz. ve Tic. A.Ş. ve ... mağazası için ise Yimpaş, Gıda San. ve Tic. A.Ş. olduğu, bildirimde bulunulan işlemde Yimpaş markası altında faaliyette bulunan 12 adet mağazanın içindeki demirbaş ve teçhizat ile birlikte davacı şirketin kontrolüne geçtiği, söz konusu pazarlarda mağazaların, alanlar ve lokasyonlar gibi özellikleri ile ciro yaratma potansiyeline sahip olduğu, davacının Yimpaş'a ait mağazaları devralarak bu mağazaların müşteri portföyünü ve pazar payını da devraldığı, dolayısıyla söz konusu kiralama işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi kapsamında devir istemi olduğu...dolayısıyla ciro esigi aşıldığından, işlemin Kurul'un iznine tabi olduğu, Kurum kayıtlarına 23/01/2009 tarihinde intikal eden davacı tarafından yapılan başvuruda, 2008 yılında gerçekleşmiş olan söz konusu mağazaların Yimpaş'tan kiralanması işlemine izin verilmesinin talep edildiği,

bu nedenle, davacı tarafından yapılan işlemlerin ... Tebliğ kapsamında izne tabi olduğu ve söz konusu işlemin, Rekabet Kurulu'nun izni olmaksızın gerçekleştirilmesi nedeniyle ... davacı şirkete idari para cezası verilmesine ilişkin işlemde hukuka aykırılık görülmediği ...”

○ **Rekabet Politikası Uygulamasının AB'deki Telekom Piyasalarının İşleyişi Üzerindeki Ekonomik Etkisi**

(Economic Impact of Competition Policy Enforcement on the Functioning of Telecom Markets in the EU)

Yayımlayan: AB Komisyonu

Yazarlar: James Allen, Paolo Buccirossi, Tomaso Duso, Fabio Fradella, Alessia Marrazzo, Mattia Nardotto, Salvatore Nava ve Jo Seldeslachts

Avrupa telekomünikasyon piyasalarında rekabet politikasının uygulanmasının ex-post değerlendirmesini içeren çalışmada, hem nitel hem de nicel analizler yapılmaktadır. Son 15 yılda Avrupa Komisyonu ve ulusal rekabet kurumları tarafından kabul edilen tüm rekabet politikası kararları incelenerek hazırlanan eserde, nitel analizle, telekomünikasyon piyasalarının işleyişindeki ana değişiklikler ışığında rekabet politikası uygulamasının gelişimi değerlendirilmektedir. Pazarın işleyişi, hem rekabet hem de performans göstergeleri kullanılarak ele alınmaktadır. Analiz, telekomünikasyon piyasalarında rekabet politikasının uygulanmasında başlıca değişikliklerin hangileri olduğunu belirlemekte ve bunları telekom piyasalarındaki rekabet ve performans trendiyle karşılaştırmaktadır. Temel bakış, uygulama faaliyetlerinin telekomünikasyon piyasalarındaki rekabet derecesini arttırıp piyasa performansını yükseltebileceğidir.

Ayrıca çalışma, 2000'li yıllarda Avrupa Komisyonu tarafından telekomünikasyon sektöründe kabul edilen birleşme, anti tröst ve devlet yardımı kararlarının etkisi hakkında niceliksel bir analiz sunmaktadır. Analiz, "farkların farkı" (Differences in differences) modelinden yararlanarak, fiyat, penetrasyon, aşırı nüfus ve yatırım yoluyla ölçülen telekom piyasalarının performans ve kararları arasındaki nedensel ilişkiyi ampirik olarak araştırmaktadır. Genel olarak sonuçlar, geçmişte alınan spesifik kararların, etkilenen sabit ve mobil piyasalarının daha iyi çalışmasına katkıda bulunduğunu ve gelecekteki karar verme süreçlerine de ışık tuttuğunu göstermektedir.

Erişim:

<http://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0417233enn.pdf>

○ Yerel Rekabet Nasıl Ölçülür?

(How to Measure Local Competition?)

Yayımcı: Journal of European Competition Law & Practice

Yazarlar: Raphaël De Coninck ve Mikaël Hervé

Ulusal birleşmeler bağlamında kapsamlı olarak tartışılan yerel rekabet analizlerine Avrupa Komisyonunun ilgisi gün geçtikçe artmaktadır. Komisyonun yerel rekabeti değerlendirmeye olan ilgisi, yerel pazarların incelenmesinde, geleneksel firma merkezli analiz yerine müşteri odaklı bir yaklaşımın benimsendiği çeşitli birleşme örneklerinde görülmektedir. Bu yazıda, Komisyonun yeni metodolojisinin altında yatan ekonomik ilkeler ele alınmakta ve nasıl daha da geliştirilebileceği tartışılmaktadır.

Eserde, öncelikle pazar tanımı ve pazar payı hesaplamasının dışında, yerel pazarlardaki bir işlemin muhtemel etkisini daha iyi ve daha doğrudan değerlendirmek için birçok deneysel analiz yapılabileceği vurgulanmaktadır. Örneğin, süpermarketlerdeki market kartı gibi sadakat kartı verileri, her bir mağazanın coğrafi ayak izini değerlendirmek için kullanılabilir. Yerel bir firmayla gerçekleşecek birleşmelerde, tarafların Avrupa Komisyonuna, müşterilerin coğrafi konumu ve satış veri tabanlarıyla alakalı göndereceği verilerden de farklı amaçlar için yararlanmak mümkündür. Kısacası makale, yerel piyasa tanımı ve pazar payı hesaplamasının ötesinde, yerel pazarlardaki bir işlemin muhtemel etkisini daha iyi ve daha doğrudan değerlendirmek için çeşitli ampirik analizlerden yararlanılmanın önemini vurgulamaktadır.

Erişim:

<https://academic.oup.com/jeclap/article/8/6/402/3855080/Mergers-How-to-Measure-Local-Competition>

www.rekabet.gov.tr

Üniversiteler Mahallesi 1597. Cadde No:9 Bilkent Çankaya 06800 / ANKARA

Tel: (0312) 291 44 44

Faks: (0312) 266 79 20

Rekabet Bülteni'ndeki tüm fikir ve görüşler sadece yazarına ait olup, Rekabet Kurumu'nun resmi görüşünü yansıtmaz. Rekabet Kurumu, Rekabet Bülteni'nin içeriği ile ilgili olarak hiçbir hukuksal sorumluluk taşımaz ve kabul etmez.

The information and views set out in the Competition Bulletin belong to the writer and do not reflect the official position of the Turkish Competition Authority. The Authority, neither bears nor accepts any legal liability in regard to the Competition Bulletin.